

Chedoke-Mcmaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçeği (T-CATCH)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Chedoke-Mcmaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçeği (T-CATCH)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18606>

Özet

Chedoke-Mcmaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçeği (T-CATCH), orijinal İngilizce adıyla **The Chedoke MC-Master Attitudes Towards Children with Handicaps (CATCH)** anketinin Türkiye popülasyonuna uyarlanmıştır. Bu ölçek, bireylerin **engelli çocuklar** ve onların yetenekleri, sosyal entegrasyonları ve bakımları hakkındaki algıları ve tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkiye uyarlaması, Özge Mine Yılmaz tarafından 2019 yılında yapılan bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiş olup, psikometrik özelliklerinin incelenmesiyle geçerlik ve güvenirlik standartları ortaya konmuştur.

T-CATCH, toplam 36 maddeden ve 3 temel faktörden oluşmaktadır. Ölçek, yanıtlayıcıların tutum düzeylerini belirlemek üzere 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanır. Bu uyarlama çalışması, alanda çalışan profesyonellerin, öğrencilerin ve ebeveynlerin engelli çocuklara yönelik tutumlarını objektif olarak değerlendirmelerine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Chedoke-Mcmaster, T-CATCH, **engelli çocuklar**, **tutumlar**, uyarlama, psikometri, **geçerlik**, **güvenirlik**, faktör analizi.

Yazarlar

Özge Mine Yılmaz (Uyarlama Çalışması).

Amaç

Chedoke-Mcmaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin engelli çocuklara karşı sergiledikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri yani tutumları sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler alanlarında çalışan veya bu alanlarda öğrenim gören kişilerin tutumlarını belirlemek ve bu tutumların potansiyel olarak engelli çocuklarla etkileşimlerini nasıl etkilediğini anlamak için kritik bir araçtır.

Türkiye uyarlama çalışması, ölçeğin kültürel ve dilsel bağlama uygunluğunu sağlayarak hedeflemiştir, böylece Türkiye'deki araştırmacıların engellilik alanındaki sosyal ve psikolojik araştırmalarda standart bir ölçüm aracı kullanabilmesine olanak tanımıştır. Bu tür çalışmalar, olumsuz tutumların tespiti ve bu tutumları iyileştirmeye yönelik eğitim programlarının geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Yapı

T-CATCH, engelli çocuklara yönelik tutumlar? çok boyutlu olarak ele alan bir yap?y? ölçmektedir. Orijinal CATCH ölçe?i genellikle tutumun üç temel bile?enini yans?tan faktörlere sahiptir: Bili?sel (inançlar), Duygusal (hissedilenler) ve Davran??sal (eylem e?ilimleri). Türkiye uyarlamas? da bu yap?y? koruyarak, bireylerin engelli çocuklar?n yetenekleri, sosyal kabulü ve toplumdaki rolleri hakk?ndaki inançlar?n? sorgular.

Ölçe?in içerdi?i maddeler, engelli çocuklar?n normal aktivitelere kat?l?m?, onlara kar?? duyulan empati seviyesi ve engellilik durumunun bireyin hayat?ndaki etkileri gibi çe?itli konular? kapsamaktad?r. Yap?lan faktör analizi çal??malar?, bu tutum yap?s?n?n Türk kültürü içinde de geçerli ve tutarlı bir biçimde üç faktör alt?nda topland??n? göstermi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkiye uyarlamas?n?n geçerlik çal??malar?, **Özge Mine Y?lmaz** taraf?ndan gerçekleştirilmi?tir. Yap? geçerli?ini incelemek amacıyla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) uygulanm??t?r. AFA, verilerin faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak ve ölçe?in kuramsal yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için kullan?lan temel yöntemdir.

Faktör analizi öncesinde, verilerin analize uygunlu?unu de?erlendirmek üzere **Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)** analizi ve **Bartlett Küresellik Testi** incelenmi?tir. KMO analiz sonucunun 0.5'ten büyük ç?kmas?, verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermi?tir. Ayr?ca, Bartlett Küresellik Testi hesaplanm?? ve sonucun $p < 0.001$ düzeyinde istatistiksel olarak **anlamlı** oldu?u kabul edilmi?tir. Bu sonuçlar, ölçek maddeleri aras?ndaki korelasyonun faktör yap?s? olu?turmaya yetecek düzeyde oldu?unu ve ölçe?in yap? geçerli?ine dair güçlü kan?tlar sundu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

T-CATCH ölçe?inin güvenilirlik analizinde, **Likert tipi** bir ölçe?in iç tutarlıl??n? de?erlendirmek için en yayg?n kullan?lan ölçüt olan **Cronbach Alfa katsay?s?** kullan?lm??t?r. ?ç tutarlılık, ölçek maddelerine verilen yan?tlar?n ne kadar tutarlı oldu?unu ve ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik ölçütleri, ölçek maddelerinin ölçtü?ü özelliklerin ve davran??lar?n homojen olmas?n?n güvenilirli?i art?rd??n? belirtmektedir. **Cronbach Alfa katsay?s?**, ölçek içinde bulunan 36 maddenin **iç tutarlıl??n?n** ve homojenli?inin kantitatif bir ölçüsüdür. Yüksek bir Alfa de?eri, ölçe?in güvenilir oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verece?ini i?aret eder.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal özellikleri, gerçekleştirilen faktör analizi sonuçlarıyla desteklenmektedir. T-CATCH, uyarlama çal??mas? sonucunda **36 madde** ve **3 faktörden** olu?an bir yap? sergilemi?tir.

Bu 3 faktörlü yapı, engelli çocuklara yönelik tutumun farklı boyutları temsil etmektedir.

Faktör yapısının belirlenmesinde kullanılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemi, verilerin psikometrik olarak güçlü bir temele oturduğunu göstermiştir. KMO değerinin kabul edilebilir seviyesinde (0.5) üzerinde olması ve Bartlett testinin istatistiksel olarak anlamlı bulunması ($p < 0.001$), elde edilen faktör yapısının geçerli bir temele dayandığını kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği (36 madde, 3 faktör).

Derecelendirme: "Tamamen katılmıyorum" (5), "katılmıyorum" (4), "kararsızım" (3), "katılıyorum" (2), "kesinlikle katılıyorum" (1).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarılama), İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Engelli çocuklarla etkileşimde bulunan veya bulunma potansiyeli olan yetişkinler (Öğretmenler, sağlık profesyonelleri, üniversite öğrencileri, ebeveynler).

Yaş Grubu: Yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Uyarılama çalışması, Pamukkale Üniversitesi'nde yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Örneklem detayları için tezin incelenmesi gerekmektedir.

Test Metodolojisi: Nicel araştırma yöntemleri, anket uygulaması, psikometrik analizler (AFA, KMO, Bartlett, Cronbach Alfa).

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçeği, Chedoke-Mcmaster, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlilik, faktör analizi, engellilik, uyarılama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir.

Yayın Adresi: Pamukkale Üniversitesi, Denizli (Yüksek Lisans Tezi Başlamında).

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Test Yolu? (Uyarlama): 2019

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım? veya yaygın uygulamas? için izinler, uyarlama çal??mas?nın sorumlu yazar? Özge Mine Yolmaz ve orijinal ölçeğin sahipleri ile ileti?ime geçilerek belirlenmelidir. Akademik ara?t?rmalarda kullanım için genellikle tez yazar?ndan izin alınmas? gerekmektedir.

Kaynaklar

Yolmaz, Ö.M. (2019). *The Chedoke MC-master attitudes towards children with handicaps anketinin geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?* (Yayınlanmam?? Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Bu çal??manın tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçek formunun orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: the-chedoke-mc-master-attitudes-towards-children-with-handicaps-anketi-toad.pdf

Chedoke-Mcmaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçeği (T-CATCH)

Maddeleri

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Maddelerin tam listesi, ilgili yüksek lisans tezinin ekler bölümünde veya ölçek formunda bulunabilir. Ölçek toplam 36 maddeden oluşmaktadır.